

VÉDJÜK A VESZPRÉM MEGYEI TÖRTÉNELMI BORVIDÉKEK BORAINAK MINŐSÉGÉT

KÁDÁR GYULA

a mezőgazdasági tudományok kandidátusa

Kertészeti Egyetem, Budapest

Veszprém megye — több mint 10 ezer hektárnyi szőlőterülete alapján — a megyék sorrendjében az 5. helyen áll. Kétségtelen azonban, hogy az itt termelt borok minőségét és a forintban kifejezett értékét is figyelembe véve a megye bortermelése ennél kedvezőbb helyezést érdemel. A Badacsonyi-, a Balatonfüred-csopaki, a Balaton melléki és a Somlói borvidék borai a belföldön értékesülő és az exportra kerülő minőségi borok között jóval nagyobb arányt képeznek, mint amennyi a Veszprém megyében termelt borok részesedése az ország összes bortermeléséből. A megyében termelt borok aránya, az ország átlagnál nagyobb hozamok ellenére is, csupán 6—7%, borexportunkban viszont az itt termelt borok részesedése — miként ezt Kaiser Géza a bevezető előadásában is hangsúlyozta — 15—18%.

Amennyiben azt vesszük alapul, hogy az ország 14 borvidéke közül négy neves borvidék itt található, úgy Veszprém megye valóban kivételes helyzetben van. Ami viszont az egyes borvidékek rangját illeti már nem ilyen egyértelműen kedvező a helyzetkép. 15—20 évvel ezelőtt a borvidékek rangsora vitathatatlanul a következő volt:

1. Tokaj-hegyalja,
2. Badacsonyi,-balatonfüred-csopaki borvidék,
3. Somlói borvidék.

Időközben azonban változott a rangsor. A két részre osztott Badacsonyi-, balatonfüred-csopaki borvidék borainak minősége sokat romlott, a Somlói borvidék borai pedig szinte teljesen eltűntek a forgalmi borok közül. Ugyanakkor más borvidékek minőségi fehér borai — például a mátraaljai borok — határozottan előretörték. Hosszú ideig tartott ez a válságos állapot, de örvendetes, hogy badacsonyi borok a legutóbbi években újra jól szerepelnek a különböző országos borversenyeken, és a borfogyasztók körében is ma már egyre általánosabban kedvező értékelést kapnak. Meghalványult fényüket, régi ragyogásukat, úgy tűnik, kezdik visszahódítani a nagyhirű, nagynevű badacsonyi, füredi, csopaki és somlói borok.

Mi szükséges ahhoz, hogy Veszprém megye négy történelmi borvidékén és más jó bortermő helyén is mind jobb minőségű borokat termeljenek? Véleményem szerint az évjárat időjárási viszonyait, mint legdöntőbbet, de mint akaratunktól független tényezőt nem számítva, három fő tényezőt kell alapul venni. Ezek: a termőhely ökológiai adottságai, a fajtaösszetétel és a borkészítési valamint kezelési technológia.

A minőség fokozásában — véleményem szerint — nagyon nagy szerepe van a kedvező ökológiai adottságú területek kiválasztásának. A megye híres, történelmi borvidékein az ökológiai adottságok általánosságban kedvezőek. A Badacsony, Szigliget, Somló, Szentgyörgyhegy és a Balaton-felvidék dombos lankás tájain, a hegyek és a dombok déli, dél-nyugati lankáin bőséges a nap-sugárzás, fokozottabb az inszoláció. A Balaton partvidékén a tó hatalmas vízfelületének visszatükröző hatása is előnyös a part menti domboldalak szőlőültetvényeinek bőséges hő- és fényenergia-ellátottsága szempontjából. Jól emlékszem, a néhai Bacsó professzor egy régebbi könyvére, amelyben a lejtőszög és a víztükör jelentőségével kapcsolatban példának említi a Badacsony kiváló hő- és fényenergia-ellátottságát, megjegyezve, hogy a Kisfaludi-ház magasságában kialakított teraszokon — ahol a füge is jól beérik — a szőlő napfényellátottsága megegyezik az 1100 km-rel délebbre levő Athén-környéki síkság napfényellátottságával.

Kérdés azonban, hogy kellően kihasználjuk-e a földrajzi fekvésből származó kedvező területi adottságainkat? Erre, sajnos nemmel kell felelni. Mostanában többször elhangzik a történelmi borvidékek szőlész-borász szakvezetői részéről olyan megnyilvánulás, hogy az alföldi borok elismertségét a hegyvidékeken termelt borokkal szemben túlzottnak tartják. Szerintük a hegyvidéki borokat az árban is kifejeződően, fokozottabb elismerésben kellene részesíteni. Indokolt és jogos ez a javaslat, ha valóban a hegyen termelt minőségi borokról van szó. Sajnos a szőlőterületek a történelmi borvidékek többségén túrhetetlenül nagy arányban lecsúsztak a síkságra. Katona József szekcióelnök előadásából hallhattuk, hogy Veszprém megyében is az üzemi szőlők 17%-a sík, 35%-a pedig 1—5%-os lejtőn található. Csak az üzemi ültetvények 32%-a található a még gépesíthető, de egyben a minőség alakulása szempontjából is kedvező 6—12%-os lejtőkön. A jövőben a sorra kerülő üzemi telepítésknél arra kell törekedni, hogy ez az arány nagymértékben javuljon.

A fajta szerepéről, a helyes fajtamegválasztás fontosságáról már mások szóltak. Beszélmem kell azonban a borkészítési és borérlelési, valamint borkezelési technológia helyes módozatainak megválasztásáról, illetve ennek a bor minőségére gyakorolt hatásáról. Ma már egyre jobban köztudottá válik az a felismerés, hogy a korszerű technológia alkalmazása modern műszaki felszerelést igényel, vagyis a korszerű technológia és a modern technika a borászatban sem választható el egymástól. A legutóbbi években a szükséges műszaki feltételek megteremtésében szép eredményeket értek el a megye

borászati nagyüzemei, mindenekelőtt a Badacsonyi Állami Gazdaság, de a Badacsonyvidéki Állami Pincegazdaság és több szövetkezet is. Örvendetes az is, hogy a borász szakvezetők ma már a mérsékelt redukív technológia megvalósítására törekszenek, kerülve a szélsőségeket, mint például a szőlőcefre erőteljes kénezését és a másik végletet, a borkénezes teljes mellőzését. A minőségi borok néhány hónapos fahordós érlelését, és így a másodlagos, ászakolási illat-zamat kifejlődését is mind több üzemben igyekeznek a gyorsan csökkenő fahordó-arány ellenére is elősegíteni. Ritkábbak a borstabilizációs hiányosságok miatti reklamációk az utóbbi években, ami ugyancsak a műszaki fejlesztés és a jobb szakember-ellátottság következménye.

Elismeréssel kell szólni a Badacsonyi Állami Gazdaságnak arról a nagyszerű kezdeményezéséről is, amelyet a tihanyi vörös borok feledésbe merült régi hírének megújítása érdekében tett. A tihanyi Cabernet és a tihanyi Merlot ma már országszerte ismertté vált és elismerést szerzett a gazdaságnak. Egyben bizonyítják ezek a borok azt is, hogy a Balatonfüred-Csopaki borvidéken a vörös borok termeléséhez jók az adottságok, és érdemes itt is foglalkozni a vörösbor-termeléssel. Korunkban most új színfoltot, új értéket képez a tihanyi vörös bor, amelynek megjelenését örömmel és elismeréssel üdvözöljük.

Természetesen a megye neves borvidékeinek igazi rangja, elismertsége az itt termelt fehér borok minőségének további alakulásától függ. Jól tudjuk, — hiszen erről saját élményeink alapján nem egyszer meggyőződhattünk —, hogy Badacsony, Csopak és Somló legjobb adottságú dűlői különlegesen finom zamatú, kitűnő savösszetételű, rangos, különleges minőségű borokat teremnek, még az átlagosnak mondható évjáratokban is. Ezeket az értékeket valóban jobban meg kellene becsülnünk, és feltétlenül gondoskodni kellene arról, hogy 1—2 kiemelkedően értékes borfajta márkázásra kerüljön, vagyis márkajeggyel, állami védjeggyel kerüljön forgalmazásra.

Nemcsak megyei feladat és megyei érdek, hogy itt a szőlő- és bortermelés tovább fejlődjön, hogy a szükséges összefogás és áldozatvállalás útján is a szőlőültetvények visszakerüljenek a jó ökológiai adottságú területekre. A tájvédelem és az idegenforgalom fejlesztése, a hazai borfogyasztás minőségi szintjének emelése és az export fejlesztés fontossága egyaránt országos ügy, valamennyiünk érdekévé és feladatává teszi Veszprém megye szőlő- és bortermelésének fejlesztését. Hiszen valamennyien élvezői vagyunk hazánk e természeti szépségeiben bővelkedő tájának, amelyet a teraszos szőlőültetvények még vonzóbbá tesznek, és fogyasztói is vagyunk az itt termelt jó boroknak. Életünk válik tehát szebbé és gazdagabbá, ha Veszprém megye szőlészete és borászata megújodik.